

Ett vallonbruk – Forsmarks bruk.

Turismen i Östhammars kommun

Stora möjligheter att växa

Turismen i Östhammars kommun har tre ben – vallonbruken, skärgården och den kärntekniska verksamheten. Den sistnämnda svarar för en femtedel – 20 procent – av turismomsättningen. Ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark skulle under normal drift öka den andelen med fem procent.

Text Moa Lillhonga-Åberg Foto Lasse Modin

Det framgår av en rapport som SKB låtit göra om turismen i dag och i framtiden.

I rapporten sägs att Östhammars kommun är en betydande besökskommun i Uppsalaregionen. I reda siffror innebär det över 900 000 gästnätter och dagbesökare per år. Räknat i arbetstillfällen innebär det nästan 240 arbetstillfällen.

Enligt rapporten finns det starka – men också svaga – sidor hos besöksnäringen. Till de starka hör fantastiska kultur- och naturtillgångar, närhet till storstadsregionen och många fritidsboende.

En svaghet är brist på övernattningsmöjligheter. Det finns också tydliga önskemål om förbättrad tillgänglighet till Uppsala, Arlanda och

“För företag i Forsmarks omedelbara närhet är andelen av omsättningen nära 100 procent.”

Ur rapporten Turism och besöksnäring i Östhammars kommun/Slutförvaret i ett besöksperspektiv

Stockholm – det vill säga bättre och snabbare kommunikationer. Väg 288 är alltså på tapeten igen ...

Sammantaget är bedömningen att det finns goda och tydliga utvecklingsmöjligheter för turismen.

Förväntningar

De flesta av kommunens turistföretag anser att de drar nytta av den kärntekniska verksamheten. Ingen av de intervjuade ser verksamheten som negativ för turismen. Man har också positiva förväntningar på ett eventuellt slutförvar. Förutom ökningen av besöksnäringen under normal drift skulle också bygget av slutförvaret skapa stor efterfrågan på logi och annan service.

Besöksnäringen är ingen statisk verksamhet utan kan variera från år till år, ofta beroende på vädret. 2003 var ett toppår med närmare 300 miljoner i omsättning. 2005 låg omsättningen på 261 miljoner kronor. I snitt gjorde besökarna av med 287 kronor per besöksdag. Det är klart mindre än i Uppsala (drygt 400 kronor) och hela riket (nästan 700 kronor). I klartext innebär det att för få stannar kvar över natten. Kanske delvis beroende på den brist på hotell- och konferenslokaler som upplevs? Att råda bot på den anses vara en förutsättning för att turismen ska utvecklas oavsett om det sker med ett familje-, vetenskaps-, affärs- eller historiskt koncept.

Mer om turism ...

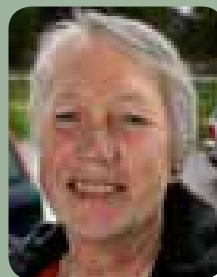
Bakgrund

SKB gav Capire Consulting AB i uppdrag att göra en utredning om ett eventuellt slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark, ur ett besöksperspektiv. Det har skett inom ramen för programmet för samhällsfrågor. Studiens huvudsakliga syfte är att beskriva besöksnäringen i dag men också hur ett eventuellt slutförvar kan påverka näringen. Arbetet har gjorts i två delar, dels som en studie av besöksnäringen i dag, dels som en analytisk del om framtiden. Kommunen har aktivt deltagit i arbete genom en särskild referensgrupp. Hela rapporten (R-07-16) kan hämtas på www.skb.se under Publikationer.

FAKTA

Vi frågar:

Vad rekommenderar du en turist?

Ann-Mari Karlsson,
Bjurö, Gräsö

– Här på Gräsö skulle jag föreslå ett besök på Djurstens fyr, Anders Matsgården i Söderboda, Örskärssund längst norrut och Äpskär längst söderut. Vill de bada föreslår jag Storsand i Klockarboda. Egentligen är det lite svårt att hänvisa, det beror på hur lång tid de har på sig eller hur de färdas – bil eller cykel?

Gunilla Andersson,
Långviken,
Gräsö

– Det beror på intresse. Naturintresserade kan gå i skogen och titta på gamla kolbottnar! Just nu inventerar jag kultur lämningar åt Skogsstyrelsen och vi har redan markerat 600 objekt på Gräsö. Men det är inte alltid så lätt att hitta överallt på ön. Den 9–15 juli rekommenderar jag Konstsommar på Gräsö då man kan uppleva hela ön genom att besöka konstnärer och hantverkare.

Jonas Eriksson,
Öregrund

– Jag brukar inte få den frågan fast jag jobbar på en mack i hamnen. Men det finns en del kul att göra. Helst ska man ta sig ut på sjön, det finns arrangerade båturer och från i sommar kan man hyra vattenscooter. Hittar man inte på nåt annat så finns alltid Systemet!

Verket föder bruket – turisterna tillskott

Det är lunchdags på värdshuset i Forsmarks bruk. Svängdörrarna till köket är i ständig rörelse. Serveringsfaten fylls på, SKB:s personal har god aptit. FKA:arna är inte sämre de. En busslast med pensionärer äter klart och borden dukas av för att genast dukas igen till kvällens middag för ett 30-tal poliser på övning. Morgondagens frukostgrönsaker skärs upp.

Text Moa Lillhonga-Åberg Foto Lasse Modin

Det är trångt ibland. Då och då äter gäster ute i receptionen, hungern har sin egen lag – mat måste alla ha. Susanne Falk, restauratör på Forsmarks värdshus, och hennes personal springer med faten, svarar i telefon, tar betalt, skojar med gästerna – de allra flesta stamgäster – och far som skottspolar in och ut i svängdörren – dunk, dunk, dunk. Någon vill ha GI-mat, en annan sallad, kön till matskålarna växer, vattenkannan måste fyllas på, var sjutton är flasköppnaren?

Stadig grund

Den kärntekniska verksamheten i Forsmark står för en femtedel av omsättningen för besöksnäringen i Östhammars kommun. På värdshuset i Forsmark är det omvända siffror – en femtedel av besökarna jobbar inte med kärnteknik i någon form. Resten gör det.

– Ja, så ser det ut för oss. Vår verksamhet vilar till största delen på den personal, de entreprenörer och gäster som är kopplade till kärnteknisk verksamhet.

Utan den grunden skulle vi inte klara att ha öppet året runt, säger Susanne Falk.

På värdshuset jobbar, förutom Susanne själv, två på heltid i serveringen. Dessutom har köket 1,5 tjänster. Extra tas in kvällar och helger.

– Jag trivs väldigt bra med jobbet, det går inte en dag utan att jag har kul och det beror till stor del på våra gäster. Att SKB kom hit med platsundersökningen skapade ett slags pionjärande och piggade upp oss alla. Nu hoppas vi att slutförvaret också ska byggas i Forsmark.

Därmed gör hon sig till tolk för flertalet av de företag som intervjuats i undersökningen (se artikel på föregående sida). De har positiva förväntningar på ett slutförvar.

– Det gäller inte bara den här branschen, förtydligar Susanne Falk. Hela bygden behöver inflyttning.

Traditionellt

Att driva ett värdshus med luncher, middagar, catering och festarrangemang kräver flexibel personal, allroundkock och flexibel matsedel. Många lunchgäster vill ha rejäl husmanskost, andra vill ha lätta luncher med rätt GI-värde.

– Husmanskosten är mycket svår att föra över till ungdomarna. Till dem måste vi ha alternativ. På sommaren får vi satsa på sommarmat, gärna med lokal prägel, berättar Susanne Falk. Då ska det vara Raggarölax, Roslagsbröd, Upplandskubb,

Om Susanne

Susanne Falk, 44 år.

Yrke Restauratör på Forsmarks värdshus sedan 11 år. I tjänsten ingår också värdinneskapet på Forsmarks herrgård som ägs Forsmarks Kraftgrupp AB. Sommelier (vinspecialist). Värdshuset är en del av företaget Falk Entreprenad AB.

Familjen Maken Magnus, barnen Christopher, snart 14 år, Olivia, 12 år, och Felicia, 9 år.

Bor I villa i Östhammar.

Bakgrund Fritidspedagog, seglat charter (som kock) i Västindien i 11 år.

FAKTA

“Jag trivs väldigt bra med jobbet, det går inte en dag utan att jag har kul och det beror till stor del på våra gäster.”

Tvärnöskinka, Gullspiraost, vallönöl och gärna strömning med potatismos.

Mattraditionerna är alltså viktiga. De dagliga lunchgästerna kanske önskar variation på matsedeln men en-gång-per-sommar-besöker-vi-Forsmark-gästerna vill ha det de har ätit varje sommar.

– Nästan varje sommar får vi också någon gäst som har bott i trakterna i hela sitt liv men som aldrig har varit här förut, säger Susanne Falk. Jag blir lika förvånad varje gång – hur kan man ha undgått att besöka detta fantastiska bruk?

Senaste tillskottet i köket är kocken Lena Eriksson, t v, som både lagat mat till Nobelfester och blivit trea i tävlingen om Årets kvinnliga kock. T h Christina Wenngren.